

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 червня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 96 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

3. Дущенко О.С. Навчальний курс «Програмування інтернет-орієнтованих додатків»: особливості викладання. *Електронне наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету»*. 2020. №9. С. 15-25. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/324> (дата звернення: 14.05.2023).

4. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Одеса : ОНЕУ, ротапринт, 2014. 200 с.

5. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. / В.В. Каплінський. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.

6. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти : збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Мелітополь : ТДАТУ, 2021. Вип. 24. 524 с.

7. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Тернопіль : «Навчальна книгаБогдан», 1997. 192 с.

ІРХІНА Юліана Валентинівна

КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ВИВЧЕННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДО ТВОРЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПІД ЧАС ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Творчий підхід до викладання англійської мови вимагає створення реальних ситуацій людського спілкування. В умовах шкільного закладу це не завжди можливо. Але ось тут на допомогу і приходять мовне мистецтво театру. Рольові ігри, розігравання діалогів, інсценування оповідань широко застосовуються вчителями задля мотивації мовної діяльності. Під керівництвом творчих вчителів-ентузіастів діти пишуть та розігрують прості п'єси з програмної тематики. Як автентичний матеріал вони можуть використовувати матеріали газет та молодіжних журналів [2, С. 51].

Дитяча та підліткова література є невичерпним джерелом живої англійської мови та є надає матеріали англійської культури. Бажання поділитися прочитаним, новими здобутими знаннями надихає школярів та їхніх вчителів до написання сценаріїв, що ґрунтуються на знаменитих чи не дуже знаменитих літературних творах [3]. Це сприяє народженню театральних проєктів та розвитку творчих здібностей учнів. Значення подібних проєктів на наш погляд велике: вони охоплюють кожного учня, а не лише винятково обдарованих зірок шкільного англійського театру.

Важливо, щоб усі могли спробувати себе у новому жанрі, переконатися у своїх силах та відчути природне середовище для використання англійської мови. Презентація літератури та культури в оригіналі – що може бути цікавішим? Особливо, якщо і тема збігається з віковими інтересами. Редьярд

Кіплінг, який писав історію Англії для своїх дітей, якнайкраще вказав на те, як пробудити живу дитячу фантазію і направити її на формування творчих здібностей, а також на формування почуттів любові до своєї Батьківщини [1, С. 178].

Діти, розігруючи сцени з англійської історії, згадують та обговорюють свою історію цього часу, щоб краще зрозуміти настрій героїв, співпереживати та симпатизувати їм. Вимовляючи талановиті рядки, навчаються логічно мислити та творчо думати. Театральний проект, таким чином, захоплює не лише учасників, а й весь клас загалом (як глядачів).

Отже, з метою підготовки науково-методичної доповіді, нами було обстежено та опитано 15 вчителів англійської мови закладів загальної середньої освіти Малиновського району міста Одеси.

В цілому, спостереження за реалізацією нових технологій у ході освітньо-виховного процесу дозволяє дійти висновку, що хоча в закладах загальної середньої освіти ведеться творча робота, але відсутність достатнього обсягу науково-методичної літератури за сучасними шкільними педагогічними технологіями, неможливість масового виїзду педагогів на семінари та відсутність налагодженої системи обміну новою інформацією обмежують ступінь та рівень використання нових педагогічних технологій.

Перехід від адміністративно-командної до інноваційної системи управління закладами загальної середньої освіти та інноваційного процесу, що реалізується в них, через опосередковану зміну умов ефективності такого переходу передбачають вивчення початкового стану цих умов у національних закладах загальної середньої освіти.

Аналіз готовності системи інформаційного забезпечення планованих перетворень показує, що у момент дослідження система пошуку науково-педагогічної інформації має розсіяний характер, тобто, вона не спрямована на конкретно поставлені педагогічні цілі, а стосується загальних тенденцій та прикладних методик у галузі загальної середньої освіти та виховання. При цьому використовуються традиційні засоби пошуку: періодичні видання, матеріали семінарів, конференцій, опис досвіду інших закладів загальної середньої освіти. Автоматизованих засобів пошуку науково-педагогічної інформації в арсеналі закладів загальної середньої освіти не виявлено.

Організаційні форми пошуку науково-педагогічної інформації, що застосовуються, були також «традиційними»: відвідування семінарів, відрядження задля обміну досвідом, робота з літературними джерелами інформації.

У цілому нині рівень готовності системи інформаційного забезпечення запланованих нововведень можна оцінити як низький, через розсіяність пошуку науково-педагогічної інформації, інтенсивності її форм і засобів. Це у свою чергу негативно позначається на обсязі та ефективності реалізації у закладах загальної середньої освіти нового змісту та сучасних педагогічних технологій. Важко очікувати, що після офіційного початку творчих перетворень всі педагоги почали б їх ефективно здійснювати. Ця ефективність значною мірою визначатиметься перетворювальними вміннями, досвідом, накопиченим

кожним педагогом у попередній період. Вивчення перетворювальних умінь педагогів показало, що більшість із них позитивно поставляється до творчого підходу до занять з англійської мови та мають певний досвід їхнього освоєння та реалізації. У той самий час було встановлено, що жоден із них володіє всім комплексом елементів системної творчої діяльності. Ми можемо стверджувати, що педагоги, які описали свій досвід творчої діяльності, насправді здатні досить компетентно вибирати потрібну інформацію, очевидно лише те, що ці педагоги цілком могли б реалізувати деякі програми дій. Процес складання власних програм з вивчення англійської мови, у більшості педагогів викликав труднощі та їх подолання має стати одним із напрямків роботи з підвищення їхньої професійної майстерності.

Вивчення готовності вчителів англійської мови до творчої взаємодії в ході творчої діяльності (комунікативний процес) дозволило зробити такі висновки:

По-перше, домінуючими мотивами прагнення творчої діяльності педагогів закладів загальної середньої освіти була їхня незадоволеність існуючою системою освіти та бажання її перетворити. Лише для незначної частини опитаних характерні плани, пов'язані з поліпшенням соціально-освітнього процесу в рамках існуючої системи освіти.

По-друге, більшість опитаних вчителів англійської мови у своїй педагогічній діяльності були орієнтовані на особистість дитини, задоволення її освітніх потреб, пов'язаних з її розвитком та саморозвитком.

По-третє, більшість опитаних педагогів проявляла живий інтерес до актуальних проблем освіти та виховання, ілюструючи це різноманітними прикладами, що вказувало на їхню достатню поінформованість у галузі сучасної педагогічної науки. У той самий час в жодного з педагогів не були сформовані чіткі уявлення щодо алгоритмів творчої діяльності, тобто рівень їх інформованості у сфері творчої діяльності недостатній, але це і могло надалі стати причиною зниження ефективності творчого процесу.

Таким чином, з одного боку, ми бачимо позитивну спрямованість ставлення вчителів англійської мови до творчості, а з іншого, їх позиція у творчому процесі може бути охарактеризована як пасивна. Таке пасивно-позитивне ставлення педагогів до творчої діяльності не дозволяло очікувати високої ефективності творчого процесу, але воно є достатнім для початку його реалізації та впровадження відповідних програм вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Авт: О.В. Котенко, А.В. Соломаха та ін. К. : Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. 356 с.
2. Ніколаєва С.Ю. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2001. №3. С. 49-55.
3. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології. Київ, НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2010. 368 с.